

Emine, Perihan, Dilsah i Delal ens reben a la seu de la Iniciativa Mares per la Pau a Diyarbakir (capital del Kurdistan nord). Tenen entre seixanta anys i vuitanta. Totes poden contar històries similars: originàries de pobles allunyats de les grans ciutats, en van ser expulsades a principi dels anys 90 per l'exèrcit turc. Els van cremar la casa i les pertinences i van marxar a viure a Diyarbakir. Aleshores, si no és que ho havien fet abans, molts dels seus fills i nebots es van unir a la guerrilla del PKK; alguns hi han mort, són a la presó o continuen a les muntanyes.

Algunes d'aquestes dones també han perdut els marits al conflicte. El marit de Perihan va morir ara fa dotze anys en una comissaria de Diyarbakir per culpa de les tortures que li van infligir; el de Dilsah, fa deu anys que se'l van emportar uns desconeguts a la força i mai més no n'han tingut notícia. La mort i la presó de familiars els ha marcat la vida els darrers decennis.

Cansades de tant de patiment, es van unir a més mares l'any 2001 en la Iniciativa Mares per la Pau. La seva reivindicació és molt simple: no volen que les mares continuïn patint per culpa de la guerra, els assassinats, la tortura i la presó. I amb aquest objectiu s'han mobilitzat, tant a Diyarbakir com a Ankara o fins i tot en zones com la frontera, on hi ha milers de soldats desplaçats. La iniciativa, però, també les ha convertides en objectiu de la repressió: algunes han passat per la presó acusades de fer "propaganda separatista". Actualment, 29 mares tenen casos oberts en contra; si resulten culpables podrien passar un any a la presó.

Ens reben amb un somriure, però els costa de parlar, sobretot dels familiars morts.

—Per què us vaunir a la Iniciativa de les Mares per la Pau?

EMINE ÖZBEK: Perquè som mares, i no volem que les mares plorin més ni pateixin més. Volem que s'aturi la sang. No és una iniciativa només per als kurds; nosaltres no volem que ningú més plori, tant si és kurd, com turc o àrab, perquè nosaltres també

“Volem que s'aturi la sang”

Emine Özbek, Perihan Karayil, Dilsah Özgen i Delal Zengin són quatre membres de la Iniciativa Mares per la Pau, una associació de Diyarbakir que demana que s'aturi la violència al Kurdistan.

plorem quan sabem que un soldat s'ha mort.

DELAL ZENGIN: Algú es pot imaginar un país en guerra on les mares no facin res? Que no es mobilitzin per impedir que més joves morin o pateixin? Hi ha moltes mares que patim, i no volem que ningú més hagi de plorar. No volem que el kurds ni els turcs continuem perdent la nostra gent jove.

DILSAH ÖZGEN: Moltes no sabem on són els nostres nois. A la meva família, vuit nois i noies han mort a la guerrilla, però només hem trobat els cossos de tres. El meu marit també va desaparèixer fa deu anys. Havia sortit de casa per anar a buscar medecines;

al mig del carrer un grup de desconeguts el va agafar i se'l va emportar a la força, ja no va tornar a aparèixer mai més. Volem respostes a tot això, i no volem que ningú més hagi de passar per aquestes situacions. Per això ens mobilitzem per la pau.

—Quina resposta ha donat el govern a les vostres demandes de pau?

EMINE ÖZBEK: El govern ens demana per què volem la pau, si segons ells no hi ha cap guerra. Però si no hi ha cap guerra, com és que hi ha tants soldats a la frontera?, per què volen fer una gran operació militar? La sang no pot aturar la sang, només la pau ho pot fer.

Dilsah Ozgen

Delal Zengin

DELAL ZENGIN: Sempre que fem mobilitzacions tenim problemes. Dues vegades ens han portat a la presó i ens hi hem hagut de passar uns quants mesos, només pel simple fet d'haver-nos manifestat públicament a favor de la pau.

DILSAH ÖZGEN: Quan vam anar al Parlament d'Ankara per demanar la pau no ens hi van deixar entrar, deien que per motius de seguretat. Però què pot fer la nostra roba tradicional? Què els fa por?

Hem demanat reunions amb el primer ministre Erdogan, amb més ministres, amb els caps de l'exèrcit... però tots s'han negat a rebre'ns. Només han volgut parlar amb nosaltres responsables de rang més baix, i això no ha servit de res. Nosaltres demanem a les dues parts en conflicte que decretin un alto-el-foc.

DELAL ZENGIN: La resposta del govern sempre és més patiment. Ara el govern vol enviar soldats en una operació al nord de l'Iraq. Quants d'aquests soldats en tornaran vius? El primer ministre, per què no hi envia el seu fill, a aquesta operació militar? Potser aleshores entendria el patiment que causa. Però no, només pateix la gent senzilla, la nostra gent,

no pas el primer ministre ni la resta del govern.

EMINE ÖZBEK: No volem que ignorin el poble kurd, volem els mateixos drets que la resta. Oi que nosaltres acceptem la seva bandera? Doncs que ells no ignorin els 14 milions de kurds que viuen a Turquia. Però no ens accepten. No accepten les demandes de pau, les demandes d'amnistia.

DILSAH ÖZGEN: Nosaltres no som terroristes, els nostres fills no són terroristes. Els terroristes són els qui van causar la guerra. Posaré un exemple per fer entendre la seva actitud: hem trobat molts guerrillers morts per un tret a la boca; per què els maten quan ja els han detinguts? N'hi ha més que els hem trobat esquarterats..., especialment dones. Això no ajuda a la pau.

DELAL ZENGIN: També diuen que el nostre líder, Apo [Abdul·là Ocalan], és un terrorista. Un home que vol la pau pot ser un terrorista?

DILSAH ÖZGEN: Ells tenen un primer ministre, un president, tot un govern... nosaltres volem tenir això mateix. Però en canvi només tenim un líder, i l'han aïllat en una presó que és en una illa, i també l'han tor-

turat. Tot això per què? Ell només vol la pau, la democràcia, la germanor entre totes dues nacions.

Apo ha dit al Govern d'Ankara: "Em podeu matar a mi, però no als 14 milions de kurds que viuen a Turquia".

—Penseu que els nous vint diputats kurds del DTP poden ajudar a caminar cap a la pau desitjada?

DILSAH ÖZGEN: Volem que els nous diputats treballin per la pau. Aquest és el compromís amb què han acudit a les eleccions. Per tant, esperem que puguin fer alguna cosa.

Però durant la campanya electoral ho han tingut molt difícil perquè els han posat molts entrebancs. El govern ha fet tant com ha pogut per impedir que fessin campanya tranquil·lament. A més, candidats d'alguns altres partits s'han dedicat, les setmanes abans de les eleccions, a insultar el poble kurd a tots els actes públics.

PERIHAN KARAYIL: El resultat electoral no ha estat tan bo com esperàvem, per l'estratègia d'alguns partits com l'AKP [el partit del govern], que, per exemple, s'ha dedicat a donar diners a la gent pobra com si fossin seus, però en realitat eren donacions de fundacions internacionals. Un altre problema és que alguns centres electorals eren envoltats de policies, cosa que espantava la gent quan anava a votar. Això no és democràtic.

Però confiem que, tot i que el DTP sigui un grup parlamentari petit, treballarà tant com pugui per aconseguir la pau.

—Veient totes aquestes vulneracions dels drets humans que denuncieu, què en penseu de l'actitud de la Unió Europea i els Estats Units?

DELAL ZENGIN: Sabem que la Unió Europea és sensible als drets humans i a la democràcia, que ho defensa dins les seves fronteres. Demanem que també ho defensi en el nostre cas.

PERIHAN KARAYIL: La Unió Europea ha vingut i ens ha escoltat, però a l'hora de la veritat no ha canviat res: continua la tortura, continuen milers de kurds a les presons, ens continuen controlant quan ens manifestem... I els Estats Units, encara que parlin molt, en realitat no volen la pau, perquè venen armes a tothom, i això mai no ajuda a caminar cap a la pau.